

МАЦЕФ промовира енергетска ефикасност и почиста животна средина

Во овој број:

- ★ Од уредникот
- ★ Активности на МАЦЕФ
- ★ Новости од Македонија
- ★ Новости од светот
- ★ Корисни web-адреси
- ★ МанIFESTации

ОД УРЕДНИКОТ

Почитувани колешки и колеги, членови и симпатизери на МАЦЕФ!

Неделата на енергетиката, со бројните активности е зад нас, но тоа не значи дека активностите од секторот на енергетиката престануваат.

Се подготвуваме за весело прославување на Новогодишните и Божиќните празници. На крајот на годината се сумираат резултатите, проследено со деловните колеги, а и со „најдоброто од Македонија“ - една чашка рујно вино.

Во овој број сакаме да го привлечеме Вашето внимание на неколкуте информации:

- Свеченост по повод успешна реализација на НЕМ 2009
- Јавна дебата за Енергетски биланс на РМ за 2010 г.
- Дебата на тема „Финансирање на проекти за енергетска ефикасност во јавни згради во Република Македонија“
- Нов проект за борба против енергетската сиромаштија и климатските промени
- Дијагностички испитувања на училиштата во Тетово и Аеродром

Ги очекуваме Вашите ставови и за другите теми поврзани со секојдневната примена на мерките во енергетиката, екологијата, економијата (како нераскинлива верига) како и информации за поедини активности и нови производи на нашиот пазар кои сакаме да ги промовираме. Поздрав од редакцијата,

Ви ја честитаме Новата Ефикасна 2010 Година!

Проф. д-р Константин Димитров

МАЦЕФ е доброволно научно здружение, коешто нуди услуги и стручни знаења од областа на енергетиката и заштита на животната средина во Република Македонија и пошироко.

МАЦЕФ е член на меѓународната мрежа за енергетска ефикасност RENEUER (Regional Network on Efficient Use of Resources).

МАЦЕФ е дел од мрежата **managenergy** формирана од страна на **European commission DG Energy and Transport** www.managenergy.net

МАЦЕФ е член на Асоцијацијата на Консултантски организации.

МАЦЕФ е член на РЕЕЕП, **Motor Challenge Programme** и официјален партнер на **Sustainable Energy Europe**.

Активности на МАЦЕФ

Свеченост по повод успешна реализација на НЕМ 2009

Во просториите на МАЦЕФ, на 24 декември се одржа пригодна свеченост на која на партнерите на МАЦЕФ во реализација на манифестацијата Недела на енергетика Македонија 2009 им беа врачени благодарници за успешната соработка. Ова беше можност да им се заблагодариме на партнерите, и да почнеме со осмислување на следното издание на манифестацијата. Помеѓу присутните, на кои им беа врачени благодарници беа г. Х. Хабертер и г. Р. Шарламанов од АДА, Академик Г. Каневче,

г-ца А. Саити во име на г. С. Керим, г. Е. Реџапагиќ од Рексус, г. М. Бојчевски од Рехау, г-ѓа Р. Кондеска од детската градинка „Орце Николов“, претставници од Универзитетот Американ колеџ Скопје, д-р Д. Хаџи-Мишев од Топлификација и други. МАЦЕФ испрати благодарници до сите останати учесници во Форумот и Меѓународната конференција.

Јавна дебата за Енергетски биланс на Р Македонија за 2010 г.

Во Стопанската комора на Македонија се одржа јавна дебата по повод „Енергетскиот биланс за 2010 година“ е изработен согласно исказаните потреби за поедини видови енергенци од страна на поголемите потрошувачи на енергија,

производителите и снабдувачите на енергија во Републиката, како и извршените усогласувања и анализи направени од Министерството за економија. Вака планираните потреби од бруто енергија се очекува да бидат задоволени од домашни

Имате желба за соработка?

Ве молиме контактирајте не на: МАЦЕФ – ул. Н. Парапунов 3а/52-1, 1000 Скопје,
Тел. 02 3090 177 Факс 02 3090 179, e-mail: macef@macef.org.mk

www.macef.org.mk

извори и од увоз. Учеството на домашното производство на енергија се планира да изнесува 55,90 %, а увозот 44,10%. Според извршената анализа, од страна на експертите г. Рубин Талески и г. Никола Черепалкоски за увоз на планираните количини поодделни видови енергија потребни се вкупно околу 383.697.380 евра. Вкупната потрошувачка на енергија во Република Македонија за 2010 година се планира да изнесува 129.050 ТЈ, што во однос на очекуваната реализација во 2009 година изнесува зголемување од 14 %. Загубите во преносната мрежа во 2010 година ќе бидат повисоки во однос на 2009 и 2008 година за 15%. Присутните реагираа дека неправилни проценки можат да чинат и по 10 мил. евра загуба на годишно ниво. Беше забележано дека неколку поголеми индустриски потрошувачи не доставиле проценки за нивната планирана потрошувачка што може негативно да се одрази на билансот.

Дебата на тема „Финансирање на проекти за енергетска ефикасност во јавни згради во Република Македонија“

Во организација на Министерството за економија и Светската банка се и одржа тркалезна маса на тема: „Финансирање на проекти за енергетска ефикасност во јавни згради во Република Македонија“. На дебатата беа презентирани предлози од Светската банка за тоа како поефикасно да се искористат средствата од проектот за одржлива енергија, кој е финансиран од ГЕФ. На Тркалезната маса учествуваа и

министрите за финансии, здравство, образование и наука, заменик министерот за економија, директорот на Светска банка, претставници од Министерство за локална самоуправа, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за транспорт и врски, Секретаријат за европски прашања, Македонска банка за поддршка на развојот и повеќе банки, јавни претпријатија и компании од Македонија и МАЦЕФ. Според предлозите на експертите, изложени низ презентацијата на г. Питер Јохансен, акцентот се стави на целите за зголемување на енергетската ефикасност и начините на кои таквите цели се постигнуваат, како што се: намалување на енергетската потрошувачка по единица на бруто домашен производ во Република Македонија, зголемување на енергетската ефикасност во сите сектори на државната политика, промовирање на нови технологии со висок степен на енергетска ефикасност, промовирање на мерки за зголемување на енергетската ефикасност, подигање на јавната свест за целите на енергетската ефикасност, намалување на штетните последици врз животната средина предизвикана од производството, преносот, дистрибуцијата и користењето на енергијата.

Нов проект за борба против енергетската сиромаштија и климатските промени

Во декември се одржа почетна работилница на новиот проект на Програмата за развој на Обединетите нации во Македонија, „Ублажување на климатските промени преку зголемување на енергетската ефикасност во градежниот сектор“. Проектот е една од трите компоненти на програмата за енергетска ефикасност финансирана од Австриската развојна кооперација и има за цел да ги ублажи климатските промени во земјата

преку подобрување на енергетската ефикасност во градежниот сектор, зголемување на јавната свест и капацитетите на соодветните институции за енергетска ефикасност. Програмата за енергетска ефикасност, исто така има за цел да ги зајакне локалните капацитетите, да ја развие регулативата и применливите алатки за енергетска ефикасност во градежниот сектор, да овозможи долгорочна одржливост преку поддржување на промени во наставните програми на соодветните факултети, да ја подобри интерактивната соработка помеѓу Владата и соодветната бизнис заедница и да ја зголеми јавната свест за енергетска ефикасност кај корисниците. Долгорочно, активностите на проектот треба да придонесат за намалување на потрошувачката на енергија во станбените и јавни објекти, со што не само што ќе се намали побарувачката на енергија, енергетските загуби и емисиите на стакленички гасови, туку ќе се зголеми енергетската независност на земјата. Предвидените резултати од овој проект се насочени кон основање на национална база на климатолошки параметри по региони, креирање на инвентар на јавните објекти во целата земја, како и развивање на ефективна инвестирачки ориентирана програма за енергетска ефикасност на јавните објекти. Експерт на МАЦЕФ веќе работи на реализација на дел од проектните цели како консултант за Проценување на методологии за пресметка на енергетски карактеристики на згради, соодветни климатски параметри и потребни климатски податоци.

ПЕП – Дијагностички испитувања

Како дел од ПЕП проектот за енергетска ефикасност во 100 училишта во Македонија, финансиран од страна на УСАИД, МАЦЕФ реализира дијагностички испитувања за утврдување на состојбата во училиштето „Кирил и Методиј“ во Тетово, пред реконструкцијата, како и после неа. Поставени се повеќе аквизитори (дата логери) со кои се следат во континуитет, температурата и влажноста во внатрешноста на училиштето и надвор од него. Добиените резултати, како и енергетската контрола на објектот, проследени со термовизиска контрола, директно ќе ги прикажат придобивките од реализираната реконструкција.

100 години Јубилеј од првата светилка во Македонија

Еден век од првата електрична светилка во Скопје и во Македонија е свечено одбележаниот јубилеј од страна на ЕВН Македонија и градот Скопје. Одбележувањето на јубилејот се одржа во просториите на Балканскиот универзитет, кој е сместен во некогашниот конак на скопскиот валија и турската администрација, првата електрифицирана зграда во државата во 1909 година. Јубилејот се одбележа со потпишување на Меморандум за соработка за рационално користење на електричната енергија, помеѓу ЕВН Македонија и градот Скопје. Преку Меморандумот двете страни се согласија на заедничка соработка од проекти од оваа област, при што ЕВН Македонија ќе понуди експертска и техничка поддршка. Одбележувањето

на овој значаен јубилеј, на кои присуствуваа и претставници на МАЦЕФ, се одржа на Светскиот ден посветен на рационалното користење на електричната енергија. Европската комисија донесе и директива со која се предвидува замена на сите светилки со енергетски ефикасни, со што досегашните светилки

Имате желба за соработка?

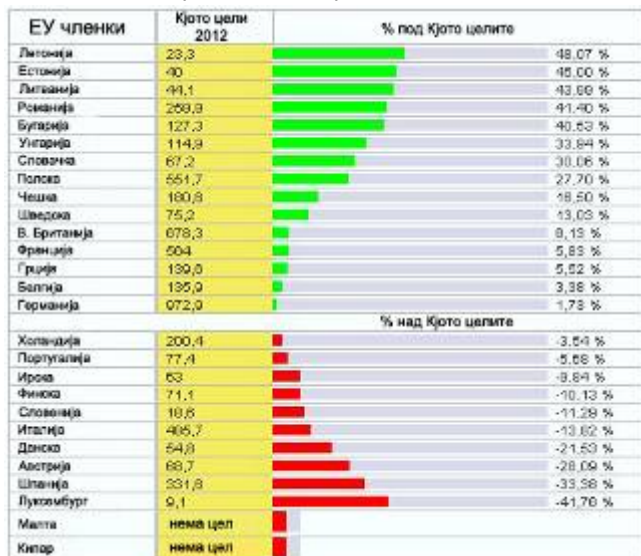
Ве молиме контактирајте не на: МАЦЕФ – ул. Н. Парапунов 3а/52-1, 1000 Скопје,
тел. 02 3090 177, 02 3090 178 и факс 02 3090 179, e-mail: macef@macef.org.mk

www.macef.org.mk

целосно ќе се исфрлат од употреба. Им честитаеме на градот Скопје и ЕВН Македонија за јубилејот!

Специјален прилог

Дали сите земји членки на ЕУ се насочени кон постигнување на целите за емисија на CO₂ според Кјото? Следи преглед на земјите на ЕУ и нивните остварувања, зелените имаат добри показатели и испуштаат помалку емисии од нивните цели за

2012 г., додека оние обележани со црвено испуштаат повеќе емисии од Кјото целите. Податоците се дадени во Мегатони (Mt CO₂-eq).

Македонска општинска мрежа за енергетска ефикасност

Сегашни членови на МОМЕЕ се општините: Сарај, Ѓорче Петров, Кисела Вода, Центар, Гази Баба, Валандово, Чаир, Кочани, Ресен, Берово, Аеродром, Гевгелија и Кичево.

Во најскоро време очекуваме кон неа да се приклучат и работни организации и институции кои се вклучени во програмите поврзани со енергетската ефикасност.

Годишна членарина: 24 000 денари

Реализација на наградите ЕЕ општина за 2009

Како дел од наградата која ја доби општина Аеродром на конкурсот „Енергетски најефикасна општина за 2009“, во договор со надлежните во локалната самоуправа започна реализација на енергетската контрола на ОУ „Блаже Конески“.

Во првата фаза беше посетено училиштето при што се извршени мерења, проценка на енергетските карактеристики на објектот и собрани се сите неопходни податоци кои ќе бидат употребени за изготвување на анализата.

Воедно во тек е и обуката за подготовка на база на енергетски податоци за објекти наменети за претставници на општинската администрација од Чашка, Прилеп, Богданци, Сопиште, Штип и Арачиново. На втората средба, која се одржа на 23. декември 2009, преку презентација се претстави фирмата РЕКСУС Лед Системи која се занимава со проектирање, изведба и имплементирање на најновата ЛЕД економична технологија, соларни системи и безбедносни електронски системи. Во согласност со програмата за обуката за општините предвидено е да се претстават неколку компании од областа на енергетската ефикасност. По презентацијата се продолжи со предвидената програма од обуката при што претставниците од општините започнаа со користење на софтверот за општинска енергетска база на податоци.

Новости од Македонија

Република Македонија по вторпат ќе претседава со Европската енергетска заедница

Министерот за економија, г. Фатмир Бесими, на 18.12.2009 учествуваше на седмиот состанок на Министерскиот совет на Европската енергетска заедница (ЕЕЗ), кој се одржа во Загреб. На крајот на состанокот, министерот Бесими, во име на Република Македонија, го презеде претседателството со Енергетската заедница, кое почнувајќи од 1 јануари 2010 година ќе трае во период од една година. Ова е второ претседавање на Република Македонија со ЕЕЗ и претставува своевидно признание за политиката која ја креира Македонија во насока на реформа на енергетскиот систем и хармонизирањето на националното со европското законодавство. На состанокот на Министерскиот совет се дискутираше за повеќе теми во рамките на енергетската заедница, а посебно на уредувањето на хармонизираната правна и регулаторна рамка, со цел создавање на регионален пазар на енергија и негово интегрирање во единствениот пазар на енергија на Европската Унија. На состанокот посебно беше потенцирана потребата од инвестирање и изградба на регионални проекти од областа на енергетиката и создавање предуслови за влез на приватен капитал во овој сектор.

[Повеќе...](#)

Отпор против рестарт на топилницата

Одборот за спас на Велес е против најавеното отворање на топилницата за олово и цинк и со намера да спречи повторно загадување, кое три децении го труеше градот. Идејата за рестартирање на Топилницата за олово и цинк не е добродејдена во Велес бидејќи нејзиното повторно отворање е против здравјето на велешани, е ставот на Одборот за спас на градот од некогашниот металуршки гигант. За таа цел до крајот на јануари 2010 претставници на Одборот за спас на Велес ќе имаат средби со премиерот и со ресорните министри надлежни за работата на комбинатот.

[Повеќе...](#)

Гасификацијата ќе заврши во 2015 година

Гасификацијата на Македонија ќе биде завршена најрано во 2015 година, а ќе чини 270 мил. евра. Министерството за транспорт ги одреди приоритетните правци за изградба на гасната инфраструктура, кои заедно опфаќаат околу 300 км, според новата физибилити-студија која е во изработка. Гасоводната инфраструктура може да се приклучи на транспортниот гасовод за пренос на руски гас кон Грција и гасоводот ИГИ, кој ги поврзува Грција и Италија. Инаку, според физибилити-студијата, приоритетните магистрални правци за гасоводот се предвидени од кумановското село Клевочце до Битола со дополнителен крак до Струмица, во зависност од точката на поврзување во Грција или Бугарија, и правецот Скопје - Тетово - Гостивар. Ова го утврди Меѓуминистерскиот комитет, во кој членуваат министрите за физибилити-студијата економија, транспорт и врски, финансии и вице-премиерот Владимир Пешевски, кои заедно ја следат изработката на за гасоводен систем во Македонија.

[Повеќе...](#)

ЕУ нуди пари за рурален развој

До 2013 г. програмата ЛИДЕР за развивање на економијата, во која одлучувачка улога има локалното население, треба да биде интегрирана во целокупниот национален развој на Македонија, заради европска иднина на руралните области. Населението од локалните заедници ќе ги реализира своите идеи и визии за развој и намалување на разликите меѓу урбаните и локални средини преку ЛИДЕР-пристапот за интегриран рурален развој, кој е во пилот-фаза во нашата земја. Карактеристика на пристапот ЛИДЕР е што се користи принципот „оддолу-нагоре“, односно самите заедници се тие кои ја креираат стратегијата за локален развој. За пилотопштини се избрани Крива Паланка и Кочани, во кои веќе започнале активности за реализација на проектот.

[Повеќе...](#)

Имате желба за соработка?

Ве молиме контактирајте не на: МАЦЕФ – ул. Н. Парапунов 3а/52-1, 1000 Скопје,
тел. 02 3090 177, 02 3090 178 и факс 02 3090 179, e-mail: macef@macef.org.mk

www.macef.org.mk

Новости од светот

Се одржа Светскиот самитот во Копенхаген

Во Копенхаген, се одржа дво-неделниот Светски самит за климатски промени на кој требаше да биде потпишан договор за климатските промени го ограничи глобалното затоплување од 1,5-2 степени Целзиусови. Земјите од Унијата му пристапија на соборот во Копенхаген со единствена позиција, да ги убедат светските лидери да направат политики за големи ограничувања и намалувања на испуштањето штетни гасови. Самитот кој претставуваше министерска средба, европските претставници го опишаа исходот од самитот како катастрофален. Најголема пречка за постигнување на договорот за климатските промени претставувал условот поставен од земјите во развој. Имено, дека индустријализираните земји кои предизвикаа најголем дел од светското загадување, треба да платат и најголем дел од цената за последиците од него. [Повеќе...](#)

Ново означување на гумите од 2012 година

Европската унија воведо ново дополнително означување на автомобилските гуми. Секоја гума продадена по 2012 треба да има етикета и да го покажува нивото на горивната ефикасност, шумот при тркалањето и однесувањето на воден пат. Етикетите ќе бидат слични како кај апаратите за домаќинство и клиентите ќе може да споредуваат различни видови гуми. Етикетите за ефикасноста на гумите ќе покажуваат колку една гума придонесува за ниската или соодветно повисока потрошувачка на гориво. Ефикасноста ќе биде означена со букви а бои, економичните гуми ќе имаат симбол „А“ и зелен знак, а неекономичните - симбол „Г“ и црвен знак. [Повеќе...](#)

Високо – технолошка оригами тенка фолија

Може да ја замислите како оригами – оригами на високо технолошко ниво. Истражувачи на Универзитетот Илиноис работат на истиот стар добар силикон но во осем нова насока. Тие работат со тенки силиконски ленти на кои применуваат два процеси или фотолитографија и само завиткувачки процес како резултат на капиларна размена. Со оваа техника се добиваат тродимензионални, единечни кристални силиконски структури. Филмовите се тенки само неколку микрони. Најјаката страна е нивната механичка еластичност што не е возможно да се постигне кај други тенки структури на истиот материјал. [Повеќе...](#)

САД светски лидери во пазарот на соларни ќелии?

Нова детална студија за пазарот на соларни фотоволтажни ќелии во сите американски држави укажува на интересни и надежни заклучоци. САД би можеле да ја надминат Германија како водечка на пазарот со фотоволтажи во светот во следните неколку години. Извештајот вели дека до следните четири години, американскиот пазар на фотоволтажи енорно ќе расте. Истражувачката компанија Гринтех медија истражување, очекува годишен пораст од околу 48% (во просек) според основното сценарио, со вкупно 1,515 MW во 2012 год. [Повеќе...](#)

Нов MEMC елемент ја трансформира вибрацијата во 85 μ W на електрицитет

Два европски истражувачки институти (ИМЕК и ТНО), развија нов MEMC елемент кој може да ја конвертира вибраторичката енергија во електрична енергија. Стариот MEMC елемент имаше излезна сила од 60 μ W но новиот постигнува 85 μ W енергија. Откритието го обзнанија на Средбата за меѓународни електронски направи ИЕНС 2009. [Повеќе...](#)

Набуко или Јужен поток – има простор за двете

За Набуко и Јужни поток, заедничката цел на двата гасни проекти е да обезбедат енергетска сигурност за цела Европа, која според Чизов игра важна улога за Русија, како што побарувачката на гас во Европа се очекува да расте следните години. Тој смета дека секој треба да се фокусира повеќе на пазарот како и комерцијалните вредности на двата проекти отколку на политичките расправи. [Повеќе...](#)

Виенската берза започнува со трговија на гас

Вистинското тргување е предвидено да започне во пролетта 2010, правејќи го ЦЕГХ најголемото континентално Европско јадро кое ќе го подобри снабдувањето со гас. Додека за ОМВ – кои се уште поседува 100% од акциите во ЦЕГХ – експанзијата на активностите на трговија со гас значи еден чекор напред кон консолидација во логистиката на бизнисот со гас. [Повеќе...](#)

Топлинските пумпи ја намалуваат потрошувачката на енергија

Инвестицијата во енергетски ефикасна пумпа која е класифицирана со класа А може да се поврати за само една година, уверуваат високи претставници на Грундфос. Данската компанија заедно со Данфос направи презентација во Копенхаген каде што беше прифатен фактот

дека коефикасните топлински пумпи можат да помогнат за намалување на емисијата на стакленичките гасови. [Повеќе...](#)

Goodyear ја промовираше првата био-гума

Првите автомобилски гуми, направени од материјалот Биолсопрене се претставени во Копенхаген. Една од нив е изложена на аеродромот во Копенхаген, а неколку други примероци се претставени на различни манифестации за време на конференцијата на ОН во врска со климатските промени. Материјалот Биолсопрене е направен заеднички од „Гудјер“ и од компанијата „Генекор“. Тоа реално се првите гуми со кои се покажува напредокот на биоматериите во оваа индустрија. Биолсопрене е обновлив биоматеријал, кој покажува како може да се избегне зависноста од каучукови производи со нафтена база. [Повеќе...](#)

Корисни web-адреси

www.energyweek.com.mk

www.managenergy.net/kidscorner

www.pep.org.mk

www.sustenergy.org/

www.motorchallenge.org/

www.energy.eu – Енергетски портал на ЕУ

www.display-campaign.org/

www.reep.org

www.europesustainableenergy.com

www.moep.gov.mk

www.ri.com.mk

www.widethesee.eu

www.worldbank.org

www.erc.org.mk

www.ase.org/

www.rec.org

www.euractiv.com/

www.energie-cites.org/

www.kids.evn.com.mk

www.kids.evn.com.mk

www.rexus.com.mk

www.rehau.com.mk

Манифестации

Интернационална енергетска конференција за нафта, гас 2010

24 - 25 февруари 2010, Берлин, Германија
Сеопфатни стратегии на одржување на главните играчи како и сервисните компании во нафтената, гасната и енергетската индустрија. Претставување на успешни примери од водечки меѓународни енергетски компании или зголемување на енергетската ефикасност. [Повеќе...](#)

Конференција за контролни методологии како и технологија за енергетска ефикасност

29 - 31 март 2010, Виламура, Португалија
Ова е прва контролна конференција која е специјално посветена на темата енергија. Таа ги повикува повикува за придонеси кон контролата и автоматизацијата во областа на снабдување, потрошувачка, како и складирање и дистрибуција на микро производни системи. [Повеќе...](#)

Деветта Густав Лоренцен Конференција: Природни замрзнувачи – Реални алтернативи

12 - 14 април 2010, Сиднеј, Австралија
Природни ладилни медиуми-реални алтернативи, фокус на најнови истражувачки резултати како и предности поврзани со употребата на природните ладилни медиуми, третман на воздух, системи на грејни пумпи и друго. [Повеќе...](#)

Шести ЕЕ и ОЕИ Меѓународен конгрес како и изложба за југоисточна Европа

14 - 16 април 2010, Софија, Бугарија
Настанот цели кон презентирање на југоисточниот европски пазар за нови технологии, опрема и сервисирање, како и привлекување на јавно внимание за практичните придобивки од обновливите извори на енергија како и разните средства за заштеда на енергија. [Повеќе...](#)

Европска енергетска конференција

19 - 23 април 2010, Барселона, Шпанија
Хемија, физика и други природни науки поврзани за енергетските технологии. Клучни презентации на енергетски теми, паралелни сесии за енергетски извори, складирање, заштеда на енергија како и крајна употреба која вклучува заштеда. [Повеќе...](#)

*Редакција: Центар за енергетска ефикасност на Македонија
Главен уредник: проф. д-р К. Димитров; Редактори: м-р М. Димитрова, заменик гл. уредник, Јасминка Д. Капац, Д. Димовска, Б. Калиманов, Е. Бојкова, И. Петрушевски*

Имате желба за соработка?

Ве молиме контактирајте не на: МАЦЕФ – ул. Н. Парапунов 3а/52-1, 1000 Скопје,
тел. 02 3090 177, 02 3090 178 и факс 02 3090 179, e-mail: macef@macef.org.mk

www.macef.org.mk